

Ekonomiska termer och uttryck

A

A-aktie

Aktieslag som ofta har ett högre röstvärde än B-aktien på bolagsstämman.

A-skattsedel

Intyg till arbetsgivare eller pensionsutbetalare som visar vilken skattetablell som ska användas vid avdrag för preliminärskatt.

Ackord

En uppgörelse om betalning mellan den person som ska betala och den som ska få betalt. Uppgörelsen innebär oftast att skulden sätts ned (minskas).

Administrationsavgift

(vid allmän pension:) avgift för att täcka berörda myndigheters kostnader för förvaltning och drift.

Kostnad för förvaltning utgörs av Skatteverkets, AP-fondernas samt Premiepensionsmyndighetens kostnader för det allmänna pensionssystemet.

Varje år dras administrationsavgifter från pensionsöverskotten för inkomstpension och från tillgodohavandet på premiepensionskontot.

Administrationsavgift₂

(vid tjänstepension och privat pension:) avgift som ska täcka försäkringsföretagets driftskostnader.

I driftskostnader ingår även t.ex. kostnader för marknadsföring och försäljning.

Däremot ingår inte kostnader för kapitalförvaltning.

Vid tjänstepension kan andra aktörer än försäkringsföretag, t.ex. valcentraler, ta ut en administrationsavgift.

Aktier

Ägarandel i ett företag.

Aktiebolag

Företagsform där bolaget ägs via aktier/ägarandelar.

Aktiedepå

En tjänst som banker och andra fondkommissionärer erbjuder för hantering av aktier.

Aktiefond

En fond som man kan köpa andelar i. Fonden investerar i minst 80 procent aktier.

Aktieindex

Ett värde som visar den genomsnittliga förändringen av en grupp aktier.

Aktieindexobligation

En obligation där räntan (avkastningen) beror på utvecklingen för vissa aktier eller en aktiemarknad.

Aktieportfölj

De aktier som man äger.

Aktietorget

En handelsplats för inofficiellt noterade aktier.

Aktieutdelning

Den del av företagets vinst som delas ut till aktieägarna.

A-listan

Tidigare lista över de börsnoterade aktierna på Stockholmsbörsen. Ersatt av Nordiska listan.

Allemansfonden

Allemansfond var en typ av aktiefond som infördes i Sverige i april 1984 för att stimulera allmänheten att spara i fonder. Den reglerades därför av särskilda lagar som bland annat innebar lägre beskattning än för andra kapitalinkomster.

Allmänna mål

Betalningskrav (fordringar) som du får från den offentliga sektorn, dvs. skulder till stat och kommun, t.ex. skatter, böter, offentliga avgifter och studiemedel.

Allmän pension

Allmän pension är den *pension* du har rätt till enligt lag och som betalas ut av Pensionsmyndigheten. Den allmänna ålderspensionen består av *inkomstpension*, *premiépension*, *garantipension* och *tilläggspension*.

Personer födda före 1938 får hela sin pension som tilläggspension och personer födda 1938-1953 får en del av pensionen som tilläggspension och resten som inkomstpension och premiépension.

Allmän pensionsavgift

Den del av pensionsavgiften som den enskilde betalar själv via preliminärskatten. Den allmänna pensionsavgiften är 7 procent av inkomsten upp till avgiftstaket. I praktiken betalar den enskilde ingen allmän pensionsavgift eftersom skatten reduceras med motsvarande belopp.

Allokering

allokering, inom nationalekonomin; tillgångsfördelning; fördelning av resurser till olika områden.

Allokerad återbäring

Om det placerade försäkringskapitalet växer mer än den garanterade räntan så fördelas denna extra ränta preliminärt mellan försäkringstagarna genom så kallad allokerad återbäring.

Alternativ pensionslösning

Individuell tjänstepensionsförsäkring som ersätter, hela eller delar, av en kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring.

All time high

Den högsta noteringen för ett index eller en aktie.

Anbud

Förslag till köpesumma.

Andelsvärde

Värdet på en fondandel beräknas som fondens alla tillgångar efter avdrag för förvaltningskostnader dividerat med antalet andelar.

Anstånd

Ett beslut från Kronofogden som innebär att man får ytterligare tid på sig för att betala.

Arbetsgivaravgifter

Arbetsgivaravgifter är en socialavgift som, precis som egenavgifter, företagare betalar till socialförsäkringen. Arbetsgivaravgifter betalar företagaren för sina anställda.

Arrangör

Den som på Emittentens uppdrag konstruerar den Strukturerade Placeringsprodukten och/eller i marknadsföringsmaterialet utformar information om produktens egenskaper och risker. Arrangör kan samtidigt uppträda i rollen som Emittent och/eller Distributör.

Arrangörsarvode

Det arvode som är inräknat i priset för en Strukturerad Placeringsprodukt och som ska täcka Arrangörens kostnader för riskhantering, produktion och distribution.

Arvsvinst

Arvsvinst innebär att *pensionskapitalet* efter dem som dör fördelas ut mellan dem som fortfarande lever och har samma försäkring. I tjänstepension eller privat pension finns arvsvinst bara för dem som har en pensionsförsäkring utan *återbetalningsskydd*.

ATP (allmän tilläggs pension), se definitionen av ATP-systemet

ATP-poäng, se kommentaren under ATP-systemet

ATP-systemet

del av regelverket för den tidigare allmänna pensionen som bestod av *folkpension* och *ATP* och som gällde 1960–2002

För personer födda före år 1954 beräknas den allmänna ålderspensionen helt eller delvis enligt ATP-systemet. Den del som beräknas enligt ATP-systemet kallas tilläggs pension och baseras på rätten till folkpension och intjänade *ATP-poäng*.

Auktion

Försäljning genom muntlig budgivning.

Avbetalningsköp

Ett köp där du först betalar en handpenning och därefter resten av pengarna i omgångar enligt ett avtal. Ränta och kreditkostnader gör att du får betala mer för varan. Säljaren kan be Kronofogden att ta tillbaka varan om du inte betalar enligt avtalet.

Avdragsgill

Sparande som kan dras av i deklARATIONEN från tjänsteinkomst och ger lägre skatt.

Avgiftsbefrielseförsäkring, se kommentaren under premiebefrielseförsäkring

Avgiftsbestämd pension, se kommentaren under premiebestämd pension

Avgiftstak

(i den allmänna pensionen:) den högsta inkomst som utgör underlag för allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift. Avgiftstaket är 8,07 inkomstbasbelopp.

Avgångspension

Tjänstepension som börjar betalas ut till en anställd före ordinarie pensionsålder sedan denne kommit överens med arbetsgivaren om att lämna sin anställning i förtid.

Avhysning

Att du på grund av t.ex. obetald hyra eller störande levnadssätt tvingas flytta från din lägenhet, ditt kontor eller din verkstadslokal. Kallas i vardagligt tal för vräkning.

Aviseringsavgift

Den avgift du får betala för att få inbetalningskortet utskrivet och hemskickat.

Avkastning

Den vinst man gör på en placering. För aktier kan avkastningen bestå av såväl värdeökning som aktieutdelningar.

Avkastningsränta, se kommentaren under återbäringsränta

Avkastningsskatt

Statlig skatt på en schablonmässigt beräknad avkastning på försäkringssparande.

Avtalad pension, se kommentaren under garanterat försäkringsbelopp

Avtalat försäkringsbelopp, se kommentaren under garanterat försäkringsbelopp

Avtalat pensionsbelopp, se kommentaren under garanterat försäkringsbelopp

Avtalspension

Tjänstepension som grundas på kollektivavtal mellan arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation och facklig organisation.

Avstämningsdag

Den dag som aktieboken stäms av.

B

Baisse

En börsterm som anger kraftigt fallande aktiekurser under stor handel.

B-aktie

Ett aktieslag som oftast har lägre röstvärde än A-aktien.

Balansering

Balansering innebär att inkomstpension, tilläggs pension och pensionsbehållning i det allmänna pensionssystemet inte räknas upp i takt med inkomstindex eller att de till och med sänks. Detta inträffar när pensionssystemets skulder är större än tillgångarna, dvs. balanstalet är mindre än ett.

När tillgångarnas värde åter blir större än skulderna innebär balanseringen att pensionsbehållningens och pensionernas värde återställs.

Balansindex

Under en period med balansering räknas pensioner och pensionsbehållningar om med förändringen i ett balansindex i stället för inkomstindex. Förändringar i balansindex är beroende av förändringen i inkomstindex och balanstalets storlek.

Balansräkning

Balansräkningen ger en ögonblicksbild av en organisations ekonomiska ställning vid en viss tidpunkt. En uppställning av en organisations tillgångar och skulder.

Balanstal

Tal som uttrycker förhållandet mellan tillgångar och skulder i systemet för inkomstpension och tilläggs pension. Om balanstalet är större än ett är tillgångarna större än skulderna.

Barnpension, se kommentaren under efterlevandepension

Basbelopp, se kommentaren under prisbasbelopp

Befintligt skick

Avtalsvillkor som gör det möjligt för en säljare att friskriva sig från ansvar för faktiska fel i det som säljs. På så sätt lägger han en undersökningsplikt på köparen.

Beneficieegendom (Beneficium)

Pengar och annan egendom som du alltid får behålla för din egen och din familjs försörjning vid utmätning eller konkurs.

Beskattningsår

Avser det år då inkomsten tjänas in.

Bestrida

Att protestera mot ett betalningskrav som du anser är oriktigt genom att skriva ner dina invändningar och skicka dem till Kronofogden eller domstolen.

Besittning

Att du med rätt eller orätt innehar någon egendom, exempelvis en bil eller en fastighet, dvs. på ett eller annat sätt kan förfoga över egendomen.

Betalkurs

Det pris som en aktieaffär har gjorts till.

Betalningsanmärkning

En anmärkning ("prick") som visar att du inte har skött dina betalningar. Anmärkningen registreras hos kreditupplysningsföretag. Denna anmärkning kan t.ex. leda till att du inte får lån, lägenhet, telefonabonnemang eller arbete.

Betalningsfastställelse

Ett betalningsföreläggande med ett pantbrev i en fastighet som grund för fordran. När utslag/dom meddelats anses fastigheten utmätt (dömd i mät).

Betalningsföreläggande

Den som vill ha betalt eller få tillbaka en sak kan ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogden. Om den som ska betala eller lämna tillbaka saken inte protesterar resulterar ansökningen i ett utslag. Utslaget kan sedan ligga till grund för Kronofogdens arbete med att driva in skulden eller se till att saken lämnas tillbaka.

Betalningsinställelse

Offentligt meddelande om att du efter ett visst datum inte längre tänker betala dina skulder. Avser oftast företag.

Betalningssäkring

Säkerhetsåtgärd avseende statliga fordringar som beslutas av domstol och verkställs av Kronofogden. Det innebär att egendom tas som säkerhet för en viss skuld. Jfr kvarstad, som avser privaträttsliga fordringar.

Betalningsuppmaning

Påminnelse från Skatteverket om obetald skatteskuld. Om betalning inte sker överlämnas skulden till Kronofogden för indrivning.

Blandfond

En fond som innehåller aktier och räntebärande placeringar.

Blankning

Genom att blanka en aktie, eller att "ligga kort" i en aktie som det också kallas, får du möjlighet att tjäna pengar även när börsen går ned. Blankning innebär att du säljer aktier som du inte äger, detta för att du tror att aktiernas kurs ska sjunka. Om återköpspriset (inkl. kostnaderna) sedan är lägre än försäljningspriset när du köper tillbaka aktierna, har du gjort en vinst. En blankning är alltså raka motsatsen till ett vanligt aktieköp, där du köper aktier i hopp om att kursen ska stiga.

Bolagsordning

Överenskommelse (stadgar) mellan aktieägarna som reglerar vilken verksamhet företaget ska bedriva.

Bolagsstämma

Sammanträde med aktieägarna i ett bolag. Det högsta beslutande organet i ett aktiebolag.

Borgen

Att gå i borgen innebär ett löfte att betala en skuld för någon annan om den personen inte betalar.

Borgensman

En person som ingått borgen dvs. lovat att betala någon annans skuld (t.ex. ett lån) om låntagaren själv inte betalar.

Borgenär

Annat namn för fordringsägare, dvs. den du är skyldig pengar.

Bostadsförrättning

Kronofogdens besök i bostad i samband med t.ex. utmätning.

Branschfond

Fond som placerar i aktier inom en viss sektor eller bransch. (Fonden väljer aktier över hela världen om inget annat anges).

Branschindex

Aktieindex för en viss bransch.

Brytpunkt för statlig inkomstskatt

Under brytpunkten betalar du ingen statlig inkomstskatt. Det finns två brytpunkter. På inkomster över den lägre brytpunkten betalas 20 procents statlig skatt och på inkomster över den högre brytpunkten tillkommer ytterligare 5 procent.

Börs

En organiserad marknad för handel med värdepapper, råvaror eller valutor.

Börshandlad fond

En fond som handlas över börsen som en aktie.

Börsintroduktion

När ett nytt bolag inregistreras på en börs.

Börsnoterade aktier

Aktier som är noterade på Stockholmsbörsens nordiska lista eller på Nordic Growth Markets Equity-lista. Övriga noterade aktier är marknadsnoterade.

C

Certifikat

En Strukturerad Placeringsprodukt där Emittenten inte har åtagit sig att återbetala minst ett Nominellt belopp på Återbetalningsdagen. En del av det investerade beloppet kan dock ändå vara skyddat från sådan värdeminskning som beror på de Underliggande tillgångarnas utveckling.

Courtage

Den avgift som banken eller fondkommissionären debiterar investeraren vid handel med värdepapper.

Cykliska företag

Företag vars resultat påverkas kraftigt av konjunkturen. Till exempel skogsbolag, stålbolag, bilföretag och gruvföretag, är så kallade cykliska bolag. Detta innebär att som sagt att deras kurser rör sig i vågform över en konjunkturcykel. På lång sikt ökar dock alltid bolagens och aktiernas värde.

D

Daytrader

En person som gör många och mycket kortsiktiga aktieaffärer.

Defaultfond, se kommentaren under entréfond

Delgivning

En bekräftelse på att du tagit emot ett föreläggande eller ett beslut. Sker vanligen genom att du undertecknar ett kvitto på att du har tagit emot handlingen.

Deltagandegrad

Deltagandegraden anger hur stor del av utvecklingen i den eller de Underliggande tillgångarna som investeraren får ta del av vid beräkning av Återbetalningsbeloppet.

Delårsrapport

Ekonomisk rapport från ett bolag med redovisning av vad som har hänt under en del av räkenskapsåret.

Depå

Se aktiedepå.

Depåförsäkring

Traditionell försäkring som normalt saknar garanterat försäkringsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sparandet genom val av ett eller flera tillgångsslag som försäkringsföretaget erbjuder. Depåförsäkring fungerar på ett likartat sätt som fondförsäkring.

Derivat

Ett Derivat är ett finansiellt instrument vars värde härleds från värdet av en eller flera underliggande tillgångar, t.ex. aktier, valutor, obligationer, råvaror eller index.

Direkt aktieäggande

Äggande av aktier, motsatsen är indirekt aktieäggande när man är delägare i en aktiefond.

Direktavkastning

Direktavkastning är en akties aktieutdelning eller utdelning i förhållande till aktiekursen. Vissa företag ger en bra utdelning eller aktieutdelning. Exempel på företag som ger högre aktieutdelning och utdelning är fastighetsbolag och investmentbolag. En hög direktavkastning gör det mer intressant att äga aktier i ett företag.

Diskonto

Riksbankens officiella räntesats till och med den 30 juni 2002, diskontot, var normgivande för kreditinstitutens in- och utlåningsräntor men också för t.ex. den lagstadgade dröjsmålsavgiften. Se referensränta.

Disponibelt belopp

Den del av inkomsten som efter avdrag av skatt och förbehållsbelopp kan tas i anspråk för utmätning.

Distributör

Den som, på uppdrag av Arrangör, säljer, marknadsför eller förmedlar Strukturerade Placeringsprodukter. Distributör kan samtidigt uppträda i rollen som Emittent och/eller Arrangör.

Dödsfallsförordnande

När den försäkrade dör tillfaller försäkringspengarna förmånstagaren/-na som kan vara annan än i livfallsförordnandet.

E

E-legitimation – Identitetshandling i elektronisk form som vid elektronisk kommunikation används för legitimering och/eller underskrift.

Emission
Utgivande av aktier.

Emissionskurs
Det pris i procent av Nominellt belopp som investeraren betalar för placeringen (exklusive courtage). Exempelvis är Emissionskursen för en Kapitalskyddad placering med 10 % Överkurs 110 % av Nominellt belopp. Kan även uttryckas i kronor. Synonymer: "Pris", "Teckningskurs".

Emittent
Den som är utgivare av en Strukturerad Placeringsprodukt och upprättar prospekt samt därmed är betalningsskyldig enligt den Strukturerade Placeringsproduktens villkor. Emittent kan samtidigt uppträda i rollen som Arrangör och/eller Distributör.

Enskilda mål
Skulder hos Kronofogden som du har till enskilda personer och företag t.ex. kontokortsskulder, banklån och hyresskulder.

ETF - Exchange traded fund
Exchange Traded Fund (ETF), eller börshandlad fond, är en fond som är noterad på börsen precis som en aktie och därmed är möjlig att handla med hela tiden.

Etisk fond
Fond om gynnar något speciellt ändamål (miljö, biståndsarbete m.m.) eller som undviker vissa områden som betraktas som mindre etiska (krigsmaterial, tobak, sprit m.m.).

Efterlevandepension
Efterlevandepension kan börja betalas ut till dina efterlevande när du dör. Den finns inom allmän pension, tjänstepension och kan även finnas inom privat pension. Som efterlevande räknas normalt make, maka, registrerad partner, barn och i vissa fall sambo.

Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd kan antingen vara ett återbetalningsskydd vilket innebär att pensionskapitalet ska betalas ut till din familj (förmånstagarna) om du dör medan försäkringen gäller. Eller så kan det vara en livförsäkring som du väljer att teckna som ett tillägg till din pensionsförsäkring. Då får din familj ett på förhand bestämt belopp om du dör medan försäkringen gäller. Ibland kan försäkringsbolaget kräva en godkänd hälsodeklaration för att du ska få efterlevandeskydd.

Efterlevande

För pensionsförsäkring: make, maka, registrerad partner, sambo – även f.d. sådana - och dessa personers barn samt egna barn. Vem eller vilka som är efterlevande kan variera och regleras i kollektivavtal eller försäkringsavtal samt i skattelagstiftning och lagen om inkomstgrundad ålderspension.

Efterskydd

Ett skydd som gör att en tjänstepensionsförsäkring fortsätter att gälla med oförändrade förmåner under viss tid, för en försäkrad som lämnar sin anställning av annan anledning än pensionsavgång.

Engångsåtertag, se kommentaren under reallokering

Entréfond

En fond, i vilken premierna för en fondförsäkring placeras innan den försäkrade gjort ett aktivt fondval. Termerna standardfond, ingångsfond eller defaultfond förekommer för ovanstående begrepp men entréfond är att föredra. Begreppet förekommer inte inom premiepensionen.

Exekution

Att genom tvång se till att en person gör sin plikt enligt ett utslag eller en dom, t.ex. betalar en skuld. Jfr exekutionstitel.

Exekutionstitel

Underlag som krävs för att Kronofogden ska kunna genomföra sin verkställighet (t.ex. utmätning). Underlaget kan vara t.ex. dom, utslag, skattebeslut eller vissa privata handlingar.

Exekutiv auktion

Auktion där Kronofogden säljer utmätt egendom m.m.

Exekutiv försäljning

Kronofogdens försäljning av utmätt egendom genom auktion eller anbud.

F

Familjeskydd

Familjeskydd är ett efterlevandeskydd som du kan ha som tillägg till din tjänstepension. Familjeskydd är en extra pension som din familj får om du avlider före en viss ålder. Kostnaden för familjeskyddet dras från inbetalningen till din ålderspension som då blir lägre. Ibland krävs en godkänd hälsodeklaration för att få familjeskydd.

Fast egendom

Fast egendom är mark som är indelad i fastigheter. Till fast egendom räknas även vissa tillbehör t.ex. byggnader. Allt som inte är fast egendom är lös egendom.

Fastighet

Markområde med fastställda gränser och med särskild registerbeteckning. Byggnader på en fastighet är juridiskt sett tillbehör till en fastighet.

Fastighetsavgift

Alla bostäder i småhus, ägarlägenheter och hyreshus betalar kommunal fastighetsavgift. Avgiften betalas av den som äger bostaden den 1 januari.

Finansiellt Instrument

Ett finansiellt instrument är ett avtal som ger upphov till en finansiell tillgång och skuld t.ex. en aktie, andel i värdepappersfond, obligation eller option.

Flyttavgift

Avgift som tas ut i samband med flytt av försäkringskapital från ett bolag till ett annat.

Flyttbart kapital

Försäkringskapital som enligt försäkringsavtal kan överföras till annan försäkring.

Flytträtt

Villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta försäkringskapital från ett försäkringsföretag till ett annat eller från en förvaltningsform till en annan.

Folkbokföring

Grundläggande registreringen av befolkningen i Sverige. I folkbokföringen registreras uppgifter om vilka som bor i Sverige och var de bor.

Folkpension, se definitionen av ATP-systemet

Fond

En fond är en samling av värdepapper, exempelvis aktier eller obligationer. Om du sätter in pengar i en fond, innebär det att du köper andelar i fonden (fondandelar). Tillsammans med de andra fondspararna blir du ägare av hela fonden. När fondens värde stiger eller sjunker förändras även fondandelarnas värde.

Fondandel

Den som sparar i fond köper andelar i fondens tillgångar och blir därmed delägare till alla de värdepapper som fonden äger.

Fondavgift

Avgift uttryckt i procent av en fonds värde, vilken fondbolagen eller värdepappersbolagen tar ut för att täcka kostnaderna för förvaltning

Vanligen ska fondavgiften täcka bolagets försäljningsersättning, marknadsföring, analysverksamhet, kundservice, information om fonderna samt administration. Termen **fondförvaltningsavgift** förekommer som synonym till fondavgift.

Fondbolag

Ett fondbolag har tillstånd att driva fondverksamhet. Fondbolaget väljer ut de aktier, obligationer eller andra värdepapper som deras fonder ska investera i och förvaltar sedan fonderna.

Läs mer: fondförsäkring, fondförsäkringsbolag

Fondemission

En fondemission innebär att medel som redan finns i bolaget överförs till aktiekapitalet. En fondemission är en bokföringstransaktion. Inga tillgångar tillförs bolaget. Oavsett om nya aktier ges ut eller inte så kommer aktieägarna, efter fondemissionen, att ha samma proportionella innehav av aktier som innan emissionen. Aktieägarnas inflytande i bolaget eller deras relativa andel av kapitalet påverkas inte.

Fonderat system

Finansieringsmetod där inbetalda premier fonderas och sparas separat för varje enskild person eller ett kollektiv. Tillgodohavandet placeras i olika tillgångar, t.ex. fonder, aktier, obligationer eller fastigheter. Fonderat system tillämpas för premiepensionen, privata pensionsförsäkringar och flertalet tjänstepensionsförsäkringar. Fonderat system benämndes tidigare premiereservsystem.

Fondförsäkring

Ett långsiktigt försäkringssparande med placering i fonder. Fondförsäkring kallas även unit linked. Spararen kan utan skattekonsekvenser flytta sina pengar mellan de olika fonder som finns i försäkringsbolaget.

Fondförsäkringsbolag

Ett fondförsäkringsbolag är ett försäkringsbolag som säljer pensions- och/eller kapitalförsäkringar med fondförvaltning. Pensionskapitalet placeras i någon eller några av de fonder som är valbara hos försäkringsbolaget.

Läs mer: fondförsäkring, fondbolag

Fondförvaltningsavgift, se kommentaren under fondavgift

Fondindex

Ett fondindex visar den genomsnittliga avkastningen för fonder med liknande placeringsinriktning. Se t ex: www.morningstar.se/FundIndex.

Fondkommissionär

Bank eller särskilt fondkommissionsbolag som fått Finansinspektionens tillstånd att i eget namn handla med värdepapper för kunders räkning.

Fordran

Om någon är skyldig dig pengar så har du en fordran på den personen.

Fordringsägare

Den som har ett krav på betalning. Se borgenär.

Fortsättningsförsäkring

Försäkring som motsvarar försäkringsskyddet i en tidigare gruppförsäkring eller tjänstepensionsförsäkring som man inte längre har rätt till.

Den försäkrade har rätt till fortsättningsförsäkring när försäkringsföretagets ansvar upphör p.g.a. att försäkringsföretaget eller gruppen har sagt upp den tidigare försäkringen. Fortsättningsförsäkring förekommer i samband med tjänstepensioner och gruppförsäkringar och tecknas utan hälsoprövning. Möjlighet till individuell fortsättningsförsäkring kan finnas enligt gruppförsäkringsavtalet, t.ex. på grund av att anställningen upphör.

Fribrev

Fribrev är till exempel en pensionsförsäkring som det inte längre betalas in pengar till, trots att det från början hade avtalats – inbetalningarna har alltså avbrutits i förväg. Om du är anställd och arbetsgivaren har betalat premierna för en tjänstepension för din räkning och du slutar på den arbetsplatsen upphör premiebetalningarna. Pensionsförsäkringen läggs då i fribrev tills du går i pension och pengarna börjar då betalas ut.

Fundamental aktieanalys

Bedömning av en akties rimliga värde genom analys av företagets ekonomiska ställning, vinstkapacitet och framtidsutsikter.

Fysisk person

Fysisk person är en enskild människa till skillnad från en juridisk person, t.ex. ett bolag.

Följsamhetsindexering

Årlig omräkning av inkomstpensioner och tilläggspensioner utifrån förändring i inkomstindex där förändringen i inkomstindex reduceras med den ränta om 1,6 procent som tillgodoräknats i delningstalet. Formeln för att följsamhetsindexera en pension från år 1 till år 2 är pension år 2 = (pension år 1 · index år 2)/(index år 1 · 1,016).

Förbehållsbelopp

Det belopp du har rätt att behålla för ditt och din familjs försörjning vid utmätning av inkomst.

Förberedelseavgift

En avgift som tas ut för att täcka Kronofogdens kostnader för annonsering när vi ska sälja en fastighet, en tomträtt, ett skepp eller ett luftfartyg.

Föreläggande

Ett brev som du måste svara på för att Kronofogden ska ha möjlighet att ta hänsyn till dina synpunkter.

Företagsinteckning

Ett företags tillgångar, t.ex. maskiner och varulager, som ställs som säkerhet för betalning av en skuld.

Företagsrekonstruktion

En näringsidkare som har betalningssvårigheter kan efter beslut av domstol ges möjlighet att rekonstruera sin verksamhet. Rätten utser en rekonstruktör som ska undersöka om verksamheten kan förändras så att lönsamhet kan uppnås. Rekonstruktören ska även undersöka om det finns förutsättningar för en uppgörelse med fordringsägarna s.k ackord.

Fördelningssystem

Finansieringsmetod där pensionsavgifter från de förvärvsarbetandes inkomster under ett visst år används som betalning för samma års pensionsutbetalningar. Fördelningssystem tillämpas för inkomstpensionen.

Förfallodag

Den dag en räkning senast ska vara betald.

Förhöjt grundavdrag

En skattelättnad som lämnas till den som fyllt 65 år vid årets ingång. Skattelättnaden är störst vid låga inkomster. Man måste inte ansöka särskilt för att erhålla det förhöjda grundavdraget.

Förköpsinformation

Information om produkten som en kund får innan kunden ingår ett avtal.

Förlikning

En uppgörelse mellan parterna, ofta i domstol.

Förpliktelse

Skyldighet att göra någonting, t.ex. betala till någon. En sådan skyldighet kan beslutas i ett utslag eller en dom, i en lag eller i ett avtal.

Förmånsbestämd pension

Förmånsbestämd pension kallas det när man på förhand bestämmer hur stor pensionen ska bli, att den exempelvis ska vara en viss procent av den lön du har när du går i pension. Förmånsbestämda pensioner finns inom tjänstepensionsområdet. Jämför: premiebestämd pension.

Förmånstagare

Förmånstagare är den eller de personer som har rätt till pensionsutbetalningar om du skulle dö och har ett efterlevandeskydd eller en efterlevandepension. Enligt inkomstskattelagen kan endast nuvarande eller tidigare make/maka/registrerad partner/sambo; barn till dessa eller egna barn vara förmånstagare till en pensionsförsäkring.

Förmånstagarförordnande

Har du en pensionsförsäkring med efterlevandeskydd anger förmånstagarförordnandet vem som kan få ersättning om du dör under tiden försäkringen gäller. Ibland finns ett förutbestämt förmånstagarförordnande. Detta kan du oftast ändra på genom att skriva ett eget förmånstagarförordnande som du skickar in till försäkringsbolaget eller valcentralen.

Försäkrad

Fysisk person för vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller.

Vid privat pensionsförsäkring är den försäkrade och försäkringstagaren samma person. När det gäller tjänstepensionsförsäkringar är den anställde försäkrad och arbetsgivaren vanligen försäkringstagare.

Försäkring

Försäkringen är ett avtal mellan försäkringsbolaget och försäkringstagaren. Avtalet går ut på att försäkringstagaren betalar en premie mot att försäkringsbolaget betalar ersättning om någon händelse som står i försäkringsvillkoren inträffar.

Försäkringsavtal, se kommentaren under försäkring

Försäkringsföretag

Företag som har tillstånd från finansinspektionen att driva försäkringsverksamhet. Försäkringsföretag är försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag.

Försäkringsgivare

Försäkringsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringskapital

Aktuellt värde på en pensions- eller kapitalförsäkring som beräknas utifrån verkligt värde. När det är frågan om pensionsförsäkringar används även termen pensionskapital. Försäkringskapitalet består av inbetalda premier, avkastning eller värdeförändring samt fördelade arvsvinster, minskat med administrationsavgifter, riskpremier, avkastningsskatt och utbetalningar på försäkringen. Dessa poster beräknas med utgångspunkt från verkligt värde, vilket innebär att de kan ändras under avtalstiden.

När försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet så kallas mellanskillnaden för återbäring.

Försäkringstagare

Fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsföretag eller som har övertagit en försäkring. Försäkringstagaren behöver inte vara densamma som den försäkrade.

Försäkringstid

En försäkrings giltighetstid.

Utbetalningstiden ingår normalt i försäkringstiden. Försäkringstiden kan vara livsvarig.

Försäljningsavgift

Den avgift som tas ut ur köpesumman när din egendom säljs på exekutiv auktion.

Förtida uttag

(inom tjänstepension och privat pension:) pension som en försäkrad tar ut före avtalad pensionsålder.

Förvaltningsavgift

Ersättning till fondbolaget för kostnader för förvaltning, administration, förvaring, information och distribution. Avgiften är alltid bortdragen när fondens avkastning visas.

G

Garanterad ränta

(vid traditionell försäkring:) den räntesats som används vid beräkning av garanterat försäkringsbelopp.

Garantipension

Om du haft låg eller ingen inkomst kan du få garantipension, som ger dig en lägsta nivå inom den allmänna pensionen. Om du har bott i Sverige i mindre än 40 år blir garantipensionen lägre. Läs mer: allmän pension

Garanterat försäkringsbelopp

Det belopp som försäkringsgivaren garanterar att betala ut enligt försäkringsavtalet. Vid traditionell försäkring räknas garanterat försäkringsbelopp fram med hjälp av bland annat garanterad ränta. Till det garanterade försäkringsbeloppet kan återbäring tillkomma. Avbryts inbetalningarna till försäkringen blir det garanterade försäkringsbeloppet ett annat än det som ursprungligen avtalslats.

Garanterat pensionsbelopp, se kommentaren under garanterat försäkringsbelopp

Garanterat värde

Garanterat värde är summan av alla dina inbetalda premier i en traditionell pensionsförsäkring och den garanterade räntan, minus avgifter och skatter.

Garantifond

Fond med någon form av garanti. Normalt garanteras en viss procent av fondandelarnas värde.

Garantiregeln, se kommentaren under garantitillägg

Garantitillägg

Allmän pensionen: Det belopp som kan höja tilläggs pensionen för att garantera att ingen i mellangenerationen får lägre pension än vad de tjänat in till och med 1994 i ATP-systemet. Den regel som styr garantitilläggen benämns **garantiregeln**.

Generationsfond

Blandfond som har en placeringsinriktning och risknivå som är tänkt att passa för en viss ålderskategori av sparare. Generationsfonder ändrar efter hand placeringsinriktning i takt med att andelsägarna närmar sig pensionsåldern, genom att successivt minska aktieandelen och därmed även risken.

Generellt förmånstagarförordnande, se kommentaren under förmånstagarförordnande.

Genomsnittsberäkning

Startkursen eller Slutkursen för den eller de Underliggande tillgångarna beräknas ibland som ett genomsnitt av kurserna vid ett antal förutbestämda tillfällen. Det betyder att värdet vid varje sådant tillfälle påverkar den eller de Underliggande tillgångarnas Start- eller Slutkurs, vilken kan bli såväl högre som lägre än kursen på Startdagen eller Slutdagen.

Globalfond

Fond med placeringar spridda över hela världen.

Grundavdrag

Avdrag som minskar den inkomst som skatten räknas på, utan att du behöver ansöka om det. Grundavdrag ges till privatpersoner som är bosatta i Sverige.

Grundavgift

Kronofogden tar ut en grundavgift i varje mål för sitt arbete. Avgiften läggs till när målet registreras i kronofogdens register. Läs mer om Avgifter.

Gäldenär

En person, fysisk eller juridisk, som har en skuld till någon (borgenär).

H

Handräckning

Handräckning är en form av verkställighet som inte gäller betalning. Det kan exempelvis handla om avhysning/vräkning eller att flytta en bil som någon har ställt upp på annans mark. För att få handräckning måste man först ha ett utslag eller en dom. Jfr exekutionstitel.

Hausse

Börsterm som innebär kraftigt stigande aktiekurser under livlig handel.

Hedgefond

Hedgefonder är specialfonder och har därmed en friare placeringsinriktning än värdepappersfonder ("vanliga" fonder). Många hedgefonder försöker ge avkastning och stiga i värde oavsett om aktie- eller räntemarknaden går upp eller ned. Det finns hedgefonder med såväl hög som låg risk.

Hemvist

Den plats där en person bor eller regelbundet uppehåller sig. Hemvist är för en fysisk person normalt den ort där denna är folkbokförd.

I

Index

Ett jämförelsetal som anger utvecklingen (till exempel för aktier) i förhållande till en basdag (starttidpunkt) som i allmänhet har värdet 100.

Indexfond

Fond som följer ett index, exempelvis OMX Nordic 40 som speglar utvecklingen för de 40 mest omsatta aktierna på de nordiska börserna, genom att placera i de aktier som ingår i indexet.

Indirekt aktieäggande

Delägarskap till exempel i aktiefonder som i sin tur äger aktier.

Indrivning

åtgärder för att en skuld ska bli betald, t.ex. utmätning

Inhibition

Beslut av en domstol som innebär att Kronofogden inte får verkställa en ansökan.

Inkassoföretag

Privat företag som mot ersättning kräver in skulder för företag och privatpersoner.

Inkassokostnader

Inkassobolagens kostnader för åtgärder i syfte att driva in en skuld, t.ex. kravbrev rörande skulden.

Inkomstdeklaration

Inkomstdeklaration får alla skattebetalare en gång om året, både privatpersoner och företagare. I inkomstdeklarationen redovisas inkomster och avdrag från föregående år. Man kan lämna inkomstdeklarationen på papper eller elektroniskt via sms, över datorn med förtryckta koder eller med en e-legitimation.

Insolvent

När du är på obestånd, dvs. inte kan betala dina skulder, och detta tillstånd är varaktigt.

Inteckna

När du lånar pengar av banken tar du en inteckning i fastigheten och banken får ett pantbrev som säkerhet.

IPS är ett privat pensionssparande i en bank eller ett värdepappersbolag. Det liknar pensionsförsäkring men kan inte kombineras med någon typ av försäkring, t ex en premiefrielseförsäkring.

Ingångsfond, se kommentaren under entréfond

Inkomstbasbelopp

Belopp som följer löneutvecklingen i samhället (såsom denna mäts med **inkomstindex**) och som varje år fastställs av regeringen. Inkomstbasbeloppet används bland annat vid beräkning av den övre gränsen för hur hög den pensionsgrundande inkomsten får vara.

Inkomstgrundad ålderspension

Pensionsgrundande inkomst tillsammans med pensionsgrundande belopp utgör ditt pensionsunderlag. Det ligger till grund för beräkning av dina pensionsrätter. Om du inte har något pensionsgrundande belopp utgörs det totala pensionsunderlaget av din pensionsgrundande inkomst. Inkomstgrundad ålderspension består av inkomstpension, premiepension och tilläggspension.

Inkomstindex, se definitionen av inkomstbasbelopp

Intjänandetak

Den övre gränsen för hur hög pensionsgrundande inkomst du kan tillgodoräkna dig per år. Motsvarar 7,5 av inkomstbasbelopp. För att din inkomst ska vara pensionsgrundande måste den uppgå till minst 42,3 procent av det prisbasbelopp som gäller för året.

Inkomstpension

Inkomstpensionen är en del av den allmänna pensionen. Varje år avsätts 16 procent av din lön och andra skattepliktiga ersättningar till denna del av pensionen. Hur mycket du får i inkomstpension beror på hur mycket som har betalats in under åren du arbetat och hur inkomstutvecklingen har varit i samhället.

IPS, förkortning för individuellt pensionssparande (se denna term)

Insider

En person (eller närstående) som genom anställning, uppdrag eller annan befattning har information och kunskap som har betydelse för kursen på ett värdepapper.

Insättningsgarantin

En statlig garanti som gör att staten ersätter den som sparar pengar på ett bankkonto på en bank eller finansinstitut om denna skulle gå i konkurs. Skyddet ersätter upp till 100 000 euro per kund.

Investmentbolag

Företag som äger och förvaltar andra aktier (främst börsnoterade aktier).

Investeringsfond

Det övergripande namnet på sparfonder. Värdepappersfonder, som följer EU:s regelverk och fritt får säljas i EU, är den vanligaste formen av investeringsfond. En fond placerar i minst 16 olika värdepapper, ofta fler.

ISK

Se Inversteringssparkonto nedan

Investeringsparkonto

Investeringsparkontot är en ny sparform som infördes 1 januari 2012. Det är en sparform för dig som vill investera i aktier, fonder eller andra finansiella instrument utan att behöva deklarerera för enskilda transaktioner. Kontot är schablonbeskattat. Skatten man betalar baseras inte på den avkastning du faktiskt får, utan på en förväntad genomsnittlig avkastning vilken år 2012 var 0,5 %.

J

Jobbskatteavdrag

En skattereduktion som minskar den skatt som betalas på inkomst av anställning och näringsverksamhet. Man måste inte ansöka om jobbskatteavdraget.

Juridiska personer

Sammanfattande benämning på olika typer av företag. T.ex. aktiebolag och ekonomiska föreningar.

K

Kapitalförsäkring

Livförsäkring där premien inte är avdragsgill i deklARATIONEN och där de belopp som betalas ut från försäkringen är fria från inkomstskatt.

Det finns olika slag av kapitalförsäkringar. Vissa betalas ut som ett engångsbelopp medan andra betalas ut periodiskt under en längre tid, likt en pension. Beror på försäkringsföretagets villkor kan en kapitalförsäkring helt eller delvis lösas ut i förtid (återköpas).

Kapitalförvaltningskostnad

(vid försäkring:) kostnader för förvaltning av ett försäkringsföretags placeringstillgångar. Kostnader för såväl egen som utlagd förvaltning kan ingå. Kostnaderna täcks normalt genom att avdrag görs från kapitalavkastningen.

Kapitalinkomstskatt

Den skatt på 30 procent som man betalar på räntor, utdelningar och kapitalvinster.

Kapitalpension

Kapitalpension kallades den försäkringsform som var ett mellanting mellan pensions- och kapitalförsäkring och som uppstod som en konsekvens av att avdrag tidigare inte medgavs för premier till utländska pensionsförsäkringsbolag. Denna typ av försäkring går sedan 2007 inte längre att teckna.

Kapitalskyddad placering

En Strukturerad Placeringsprodukt där Emittenten har åtagit sig att återbetala minst det Nominella beloppet på Återbetalningsdagen. Om Emittenten hamnar på obestånd och inte kan fullgöra sitt åtagande kan hela eller delar av det Nominella beloppet gå förlorat.

Kollektiv konsolideringsgrad, se kommentaren under kollektiv konsolideringsnivå

Kollektiv konsolideringsnivå

Ett mått på hur mycket pengar ett försäkringsbolag har, jämfört med hur mycket de har lovat att betala ut till sina försäkringstagare. I premiepensionssystemet berör detta bara dig som har traditionell försäkring.

Kollektivavtalad tjänstepension, se kommentaren under avtalspension.

Kommunalskatt

En skatt som tas ut av kommuner och landsting på privat personers inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet.

Konkurs

Innebär att i princip alla tillgångar som en skuldsatt person eller ett företag har, tas om hand och används för att betala av alla skulder som personen eller företaget har.

Kontrolluppgift

Arbetsgivare och pensionsutbetalare redovisar uppgifter om inkomst och avdragen preliminärskatt för föregående kalenderår. Banker och kreditinstitut redovisar tex låneskulder och räntebetalningar, utbetald ränta eller utdelningar. Kontrolluppgiften lämnas både till Skatteverket och till den det berör.

Kreditprövning

En prövning som bland annat banken gör på kunder som vill låna pengar för att kartlägga deras betalningsförmåga.

Kungörelse

Ett sätt att delge en handling genom annonsering. Se delgivning

Kupong

En ränta eller annan avkastning som kan utbetalas vid flera tillfällen under Löptiden. Kupongens nivå eller villkor bestäms normalt vid emissionstillfället.

Kurs

Priset på en aktie.

Kursrörlighet

Svängningar i kursen på Underliggande tillgångar som påverkar den Strukturerade Placeringsproduktens marknadsvärde i andrahandsmarknaden under Löptiden och storleken på Återbetalningsbeloppet på Återbetalningsdagen.

Kvalificerad insolvens

När en gäldenär inte kan betala sina skulder allt eftersom de förfaller till betalning och det inte går att se att detta förhållande kommer att upphöra inom en överskådlig tid.

Kvarskatt/underskott av slutlig skatt

Skillnaden mellan den preliminära skatten som inbetalts under året och den slutliga skatten. Får man kvarskatt har man betalt för lite preliminärskatt och måste därför göra en kompletterande inbetalning.

Kvittning

En fordrans avräkning på en motfordran, som medför att de båda fordringarna upphör att gälla till den del de täcker varandra.

Köpkurs

Det högsta pris som en köpare vid ett visst tillfälle är villig att betala för en aktie.

Köpeskilling

Det pris som köparen ska betala.

L

Laga kraft

Att ett beslut vunnit laga kraft innebär att det inte längre kan överklagas.

Lagstadgad pension, se kommentaren under allmän pension

Landsfond

Fond med placeringar i aktier från ett visst land.

Likvidation

När ett företags ägare beslutar att företaget ska upphöra med verksamheten och det egna kapitalet ska återbetalas till företagets aktieägare.

Likviddag

Den dag då betalning för den Strukturerade Placeringsprodukten ska erläggas av investeraren. Synonym: "Betalningsdag"

Livförsäkring

Försäkring där utbetalning av försäkringsersättning är beroende av den eller de försäkrades liv, ålder eller hälsa.

Olycksfallsförsäkring räknas normalt inte som en livförsäkring, men kan ändå ge rätt till ersättning vid dödsfall.

Livränta

Periodisk utbetalning som fortgår så länge någon eller några personer som är angivna i försäkringsavtalet är i livet eller tills en viss avtalad tidpunkt uppnåtts, förutsatt att någon av de angivna personerna då fortfarande är i livet.

Livfallsförordnande

En tidpunkt när en försäkring ska börja betalas ut och den försäkrade är i livet. Oftast 5 eller 10 år efter det att försäkringen tecknades.

Livslängdsantagande

Försäkringsbolaget gör ett antagande om hur länge personer i en viss åldersgrupp beräknas leva. Livslängdsantagandet är en faktor som används för att beräkna storleken på din pension och grundar sig på statistik över livslängd.

Löptid

Begreppet Löptid används för att ange perioden mellan Emissionsdag och Återbetalningsdag.

Lös egendom

All egendom som inte är fast egendom. Bostadsrätter räknas som lös egendom, Andra exempel är bilar, tavlor, musikinstrument, värdepapper och pengar.

Lösöre

Med lösöre menas lös egendom som inte utgörs av pengar, värdepapper eller olika former av rättigheter.

M

Marginal

Lönsamhetsmått i förhållande till företagets omsättning.

Marginalskatt

Den skatt som tas ut på en ytterligare intjänad lönekrona. Alternativt skatten på en minskad inkomst eller på ett avdrag från inkomsten.

Marknadsrisk

Risken att hela aktiemarknaden utvecklas dåligt.

Medförsäkrad

Person, utöver den försäkrade, för vars liv eller hälsa en försäkring gäller. Vem som kan vara medförsäkrad varierar mellan olika försäkringar.

Minimicourtage

Den lägsta avgift som tas ut vid köp eller försäljning av aktier.

Momentan reallokering, se kommentaren under reallokering.

Mäklarfirma

Sammanfattande benämning på fondkommissionärer som inte är banker.

N

NAV

Net asset value, en fonds samlade värde delat med antalet fondandelar.

NGM

en av Sveriges tre börser. NGM står för Nordic Growth Market. Här listas företrädevis mindre bolag.

Nominellt belopp

Nominellt belopp är det belopp som en obligation eller ett finansiellt instrument är utställt på. I samband med Kapitalskyddade placeringar innebär Nominellt belopp det belopp som investeraren minst är berättigad att erhålla av Emittenten på Återbetalningsdagen, dvs det belopp som kapitalskyddet avser.

Normanbeloppet

Är ett exempel på vad det kan kosta (i kronor i stället för procent) att spara 1000 kr per månad i 10 år i fonder. Norman-beloppet är skillnaden mellan möjligt resultat och det kapital du får ut vid spartidens slut.

Nyemission

När ett företag utger nya aktier.

Nyemitterad aktie

Aktie som erhålls vid en nyemission.

Nyttjanderätt

Rätt för en person att använda egendom som tillhör någon annan.

O

Obestånd

En persons eller företags oförmåga (inte tillfällig) att betala sina skulder. Se insolvent.

Obligation

Skuldebrev som ges ut av stat, bostadslåneinstitut eller företag med en årlig räntesats och en slutbetalningstidpunkt.

Obligationsfond

Fond med placeringar i räntebärande värdepapper med längre löptid.

Observationslista

Noteringslista för aktier där särskild utredning pågår.

Offentlighetsprincipen

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten och massmedia ska ha insyn i statlig och kommunal verksamhet. För Kronofogdens del medför det att vem som helst får läsa myndighetens allmänna handlingar, exempelvis de beslut som fattats i ett mål om utmätning.

Ombud

En person med uppdrag att utföra något för någon annans räkning.

Omställningspension, se kommentaren under efterlevandepension

Omsättning

Omsättning är ett företags totala försäljning under en viss period. Oftast formuleras omsättningen i en viss valuta, men den kan även anges i mängd, vikt, volym med mera. I redovisningar skrivs ett företags omsättning i en viss valuta (exklusive moms).

OMX-index

Index som visar den genomsnittliga utvecklingen på börsen. OMXS30-indexet är det vanligaste förekommande i Sverige och innefattar de 30 mest omsatta aktierna.

P

Pant

Lös egendom som en låntagare lämnar till en långgivare som säkerhet för ett lån. En fastighet pantsätts genom att fastighetsägaren lämnar pantbrev i sin fastighet till långgivaren.

Pantbrev

Bevis på en inteckning som tagits ut i en fastighet. Fastigheten kan pantsättas genom att fastighetsägaren lämnar pantbrevet som säkerhet för ett lån.

Penningmarknadsfond

Fond med placeringar i räntebärande värdepapper med kort löptid.

Pension

Periodisk utbetalning under en viss avtalad tid eller så länge den som har rätt till utbetalningen lever och som normalt är tänkt som ersättning för lön eller del av lön. Man kan ha rätt till pension till exempel när man har uppnått en viss ålder (ålderspension) eller på grund av nära anhörigs dödsfall (efterlevandepension). Pension från pensionsförsäkring är inkomstskattepliktig. Varje enskild utbetalning benämns *pensionsbelopp*.

Pensionsavgift

Avgift till den inkomstgrundade ålderspensionen som består av allmän pensionsavgift, ålderspensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift.

Pensionsavgiften är 17,21 procent av bruttoinkomsten, vilket motsvarar 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten (bruttoinkomst minskat med allmän pensionsavgift). Pensionsavgift tas ut även på inkomstdelar över avgiftstaket. Dessa avgifter tillfaller dock inte pensionssystemet utan är en skatt.

Pensionsbehållning

(vid allmän pension:) värdet av intjänade pensionsrätter vid en viss tidpunkt. Pensionsbehållning för inkomstpension utgörs, efter avdrag för administrationsavgifter, summan av pensionsrätterna för varje år, uppräknad med fördelade arvsvinster och omräknad med förändringen av inkomstindex.

Pensionsbelopp, se pension

Pensionsbesked

Besked som informerar om en viss persons pensionssparande och om dennes rätt till pension. Ett pensionsbesked kan innehålla olika typer av information, exempelvis ett värdebesked som redovisar försäkringskapitalets utveckling, en pensionsprognos eller allmän information om utbetalningstid och när man kan ta ut pensionen etc.

Pensionsförmån

Pensionsförmån är ett ord som används i många olika betydelser och dess innebörd är allmänt oklar. Därför bör man inte använda *pensionsförmån* i sammanhang där klarhet och entydighet är av värde. I stället bör man använda mer precisa benämningar.

Pensionsgrundande belopp

(i den allmänna pensionen:) fiktiv inkomst för barnår, plikttjänstgöring, högre studier eller sjuk- och aktivitetsersättning som ger pensionsrätt. Pensionsgrundande belopp och pensionsgrundande inkomst utgör tillsammans pensionsunderlaget.

Pensionsgrundande inkomst

Inkomst på vilken man beräknar pensionens storlek. För den allmänna pensionen gäller att pensionsgrundande inkomst är lika med förvärvsinkomst (inklusive till exempel sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning), som efter avdrag med den allmänna pensionsavgiften uppgår till högst 7,5 inkomstbasbelopp. Om man har så låg inkomst att man inte ska betala skatt är inkomsten inte pensionsgrundande. Pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp utgör tillsammans pensionsunderlaget.

I tjänstepensionssystem förekommer även termerna **pensionsgrundande lön** och **pensionsmedförande lön**. Reglerna för vad som räknas in i dessa kan variera, och även inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp är pensionsgrundande.

Pensionsgrundande tjänstetid

(vid förmånsbestämd tjänstepension:) anställningstid som ger rätt till pension.

Pensionsförsäkring

En pensionsförsäkring är ett sätt att spara till din pension. En pensionsförsäkring kan betalas av din arbetsgivare och kallas då tjänstepension. Den kan också betalas av dig själv och är då en privat pensionsförsäkring. Pensionen kan du börja ta ut tidigast vid 55 år. Den kan betalas ut så länge du lever eller under en viss tidsperiod, ofta minst 5 år. Du betalar inkomstskatt på den pension du får ut. Om du sparar i en privat pensionsförsäkring får du dra av premien (för närvarande upp till 12 000 kronor per år) i din deklaration.

Pensionsmedförande lön, se pensionsgrundande inkomst

Pensionskapital, se försäkringskapital

Pensionspoäng

(i den allmänna pensionen:) poäng som beräknas årligen utifrån den pensionsgrundande inkomsten och som används vid beräkning av tilläggs pension

Pensionspoäng beräknas endast för personer födda 1953 eller tidigare.

Pensionsrätt

(i den allmänna pensionen:) belopp som beräknas årligen och som för inkomstpensionen utgör 16 procent av pensionsunderlaget och för premiepensionen utgör 2,5 procent av pensionsunderlaget.

För personer födda 1938-1953 gäller lägre procentsatser.

Pensionsrätt används ibland i en mer allmän betydelse: pensionsrättighet, rätt till pension. I ordlistan används termen pensionsrätt enbart i den ovan beskrivna betydelsen, det vill säga som ett belopp. Pensionsrätten för premiepension kan föras över till make, maka eller registrerad partner och kallas då **överförd pensionsrätt**.

Pensionstillägg

Den del av utbetalad förmånsbestämd tjänstepension som motsvarar den uppräkning av pensionen som gjorts sedan pensionen började betalas ut.

Syftet med pensionstillägg är i första hand värdesäkring. Som beräkningsgrund används t.ex. konsumentprisindex eller prisbasbelopp.

Pensionsunderlag

(i den allmänna pensionen:) summan av pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp, dock högst 7,5 inkomstbasbelopp per år. Pensionsunderlaget används för beräkning av pensionsrätt.

Pensionsålder

Ålder från vilken en ålderspension börjar utbetalas

I det allmänna pensionssystemet finns ingen bestämd pensionsålder, men pensionen kan börja tas ut tidigast fr.o.m. 61 år. Ett undantag från denna regel är att garantipensionen kan börja utbetalas tidigast fr.o.m. 65 år.

Enligt inkomstskattelagen är den lägsta möjliga pensionsåldern 55 år för tjänstepensioner och privata pensioner. Det enskilda avtalet avgör när pensionen börjar betalas ut.

P/e-tal

Ett nyckeltal som används för att bedöma om en aktie är högt eller lågt värderat av marknaden. Detta räknas ut genom att dividera den aktuella aktiekursen med den vinst som senast utdelats per aktie. Kommer från engelska price earnings ratio. Genomsnittliga p/e-talet på Stockholmsbörsen brukar pendla runt 14-15.

Personbevis

Intyg som visar vilka uppgifter som finns registrerade om dig i folkbokföringen. Ett personbevis är inte en legitimationshandling utan bara ett utdrag från folkbokföringen.

Preliminärskatt

Den skatt som betalas till Skatteverket varje månad för att sedan avräknas mot den kommande slutliga skatten. Den betalas antingen som F-skatt, A-skatt eller som SA-skatt.

Premie

Premien är det belopp du eller din arbetsgivare betalar in till din pension. Har du valt efterlevandeskydd eller en premiefrielseförsäkring blir det mindre pengar som sätts av till din ålderspension/ditt sparande.

Premiefrielseförsäkring

Premiefrielseförsäkringen är ett tillägg till din pensionsförsäkring och innebär att försäkringsbolaget betalar dina premier om du skulle bli långvarigt sjukskriven. Inom viss tjänstepension används istället avgiftsfrielseförsäkring.

Premiebestämd pension

Premiebestämd pension innebär att premiens storlek är bestämd på förhand. Den kan exempelvis vara en viss procent av lönen eller ett visst belopp. Storleken på din pension beror på hur stort pensionskapitalet är när du går i pension. Premiebestämda pensioner finns inom den allmänna pensionen, tjänstepensionsområdet och all privat pension. Premiebestämd pension kan också kallas avgiftsbestämd pension. Jämför: förmånsbestämd pension.

Premieobligation

Obligation som ges ut av staten där räntan delas ut i form av utlottning.

Premieskydd

Tilläggsförsäkring som innebär att försäkringsgivaren helt eller delvis tar över premiebetalningen om den försäkrade blir arbetsoförmögen.

För att premiefrielseförsäkringen ska träda in måste man oftast ha varit arbetsoförmögen under en viss tid (karenstid).

För vissa avtalspensioner gäller premiefrielseförsäkringen även vid föräldraledighet med föräldrapenning. Inom vissa kollektivavtalsområden förekommer avgiftsfrielseförsäkring som synonym.

Premiebestämd pension

Pension som grundar sig på en försäkring vars premie eller avgift är bestämd till en viss procentsats av lönen eller till ett visst belopp.

Den premiebestämda pensionens storlek bestäms av pensionskapitalet vid den tidpunkt då pensionen börjar betalas ut. Exempel på premiebestämd pension är den inkomstgrundade delen av den allmänna ålderspensionen, många tjänstepensioner, till exempel Avtalspension SAF-LO, delar av KAP-KL, ITP och PA 03.

Termen avgiftsbestämd pension förekommer som synonym till premiebestämd pension.

Premiepension

Premiepensionen är en mindre del av den allmänna pensionen. 2,5 procentenheter av den premie på 18,5 procent som beräknas på lönen avsätts varje år till premiepensionen där du som pensionssparare själv kan välja fonder.

Premiereservsystem, se kommentaren under fonderat system

Preskription

När rätten att kräva in en fordran upphör (konsumentfordran 3 år, skatter 5 år, andra fordringar 10 år).

Primärmarknad

Precis som på aktiemarknaden finns det en primär- och en sekundärmarknad för räntepapper. Primärmarknaden är de affärer som går direkt från emittent till köpare.

Prisbasbeloppet

Varje år fastställer regeringen prisbasbeloppet som anpassas efter den allmänna prisutvecklingen i samhället.

Privat pension

Privat pension är en pension som du själv sparar till, antingen som en pensionsförsäkring eller ett individuellt pensionssparande (IPS). Du kan spara till din privata pension i ett försäkringsbolag, en bank eller ett fondbolag.

R

Reallokering

Försäkringsföretagets återtag (helt eller delvis) av preliminärt fördelad återbäring. Återbäring är i normalfallet inte garanterad utan bara preliminärt fördelad. Reallokering kan ske successivt t.ex. när återbäringsräntan är lägre, i kronor räknat, än den garanterade räntan. Reallokering kan också göras vid ett

visst tillfälle och kallas då momentan reallokering eller engångsåtertag. Normalt är det endast en del av återbäringen som tas tillbaka.

Realränteobligation

Obligation som ger en fast ränta samt en ersättning som beror på inflationen under obligationens löptid.

Reavinst

Realisationsvinst. Vinst som uppstår vid försäljning av värdepapper eller andra tillgångar. Den som yrkesmässigt bedriver handel med tillgångar redovisar i stället en rörelsevinst.

Referensränta

Referensränta är riksbankens officiella räntesats. Den ersatte diskontot från den 1 juli 2002 och fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår. Referensräntan motsvaras av Riksbankens reporänta vid utgången av föregående halvår avrundat, om så behövs, till närmast högre halva procentenhet.

Regionfond

Fond med placeringar i en viss region.

Regresskrav

När du har betalat ett belopp, som en annan person egentligen är skyldig att betala, har du som betalat rätt att kräva tillbaka beloppet av den som ursprungligen var betalningsskyldig.

Restföring

Restföring betyder att skuld överlämnas till Kronofogden för indrivning.

Resultaträkning

Visar hur ett företags resultat (vinst eller förlust) har uppkommit under en period.

Risk

Med risk avses svängningar av fondens värde. Ju högre risk, desto större svängningar i värde, såväl uppåt som nedåt. Risk hänger nära samman med möjligheten till avkastning.

Riskintäkt, se arvsvinst

Riskkapital

Kapital som ägare satsar i ett företag.

Riskkompensation, se arvsvinst

Riskkostnad, se riskpremie

Riskpremie

(för pensionsförsäkring:) avgift för försäkringsskydd i form av t.ex. premiefrielseförsäkring eller efterlevandeskydd. På vissa värdebesked förekommer termen riskkostnad för detta begrepp.

Rot- och rutavdrag

En privatperson har, under vissa förutsättningar, möjlighet att få skattereduktion med 50% av den arbetskostnad man betalat till en utförare. En person kan högst få 50 000 kr i skattereduktion under ett kalenderår.

Räntefond

En räntefond är en fond som enbart placerar i räntebärande värdepapper, det vill säga i obligationer och statsskuldväxlar. Det finns två typer av räntefonder:

En obligationsfond, även kallad lång räntefond placerar i långa räntepapper, det vill säga med en löptid på över ett år, såsom obligationer.

En penningmarknadsfond, även kallad kort räntefond, placerar i korta räntepapper, det vill säga räntepapper med en löptid som är kortare än ett år.

Röstlängd

Den förteckning på en bolagsstämma som visar hur många röster deltagarna har och hur de är fördelade.

Räntemarknad

Består av penningmarknad (löptid upp till 1 år) och obligationsmarknad (löptid över 1 år), dvs. kort och lång räntemarknad.

S

Schablonintäkt

Den schablonberäknade årsavkastningen som avkastningsskatten ska tas ut på. Utgörs av statslåneräntan multiplicerad med värdet på sparandet vid viss tidpunkt.

Sekretess

Ordet sekretess betyder förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen (det vi brukar kalla tystnadsplikt) eller genom att en allmän handling lämnas ut eller på något annat sätt. Sekretesslagen beskriver i detalj i vilka situationer som sekretess gäller.

Sekundärmarknad

Precis som på aktiemarknaden finns det en primär- och en sekundärmarknad för räntepapper. Primärmarknaden är de affärer som går direkt från emittent till köpare. Sekundärmarknaden är den andrahandsmarknad där köpare säljer vidare sina papper.

Skattekonto

Alla människor och företag som ska betala någon form av skatt får ett skattekonto. På skattekontot sammanställs dina skatteinbetalningar, din preliminära skatt enligt kontrolluppgifterna, din slutliga skatt enligt slutskattebesked m.m.

Skattereduktion för gåvor

En privat person kan under vissa förutsättningar få skattereduktion för en gåva. Varje gåva måste uppgå till 200 kr och sammanlagt minst 2 000 kr på ett år, och lämnas till vissa bestämda ändamål.

Skatteåterbäring/överskott av slutlig skatt

Skillnaden mellan den preliminära skatten som inbetalts under året och den slutliga skatten. Får man överskjutande skatt har man betalt förmycket preliminärskatt och kommer därför att få en utbetalning med överskjutande beloppet.

Skiktgräns för statlig inkomstskatt

Den inkomst, efter avdrag tex grundavdrag, som du kan ha utan att betala statlig inkomstskatt. Det finns två skiktgränser. På inkomster över den lägre skiktgränsen betalas 20% statlig skatt och på inkomster över den högre skiktgränsen tillkommer ytterligare 5%.

Skuldsanering

Sanering av en privatpersons skulder som vanligtvis innebär att den skuldsatte genom en avbetalningsplan får leva på existensminimum i fem år. Efter denna period upphör betalningsansvaret för resten av skulderna.

Solidariskt betalningsansvar

När flera personer är gemensamt betalningsansvariga för en skuld har var och en samma ansvar för att hela skulden ska betalas.

Statlig lönegaranti

Statens i lag reglerade garanti för betalning av arbetstagares fordran hos arbetsgivare i konkurs eller vid företagsrekonstruktion.

Summarisk process

Ett snabbt och enkelt sätt för den som t.ex. vill ha betalt eller få tillbaka ett föremål att få ett bevis om att hans krav är riktigt. Detta bevis (utslag) kan sedan ligga till grund för Kronofogdens arbete med att driva in skulden eller se till att föremålet lämnas tillbaka.

Svaranden

Den som en ansökan om betalningsföreläggande och verkställighet riktar sig mot.

Säkerhet

Garanti för återbetalning av ett lån, t.ex. borgen eller pant.

Slutbetalning

(av förmånsbestämd tjänstepension:) betalning av de premier för åren som saknas mellan 62 år och 65 år, om den försäkrade helt slutar arbeta för att gå i pension. Rätt till slutbetalning följer av vissa kollektivavtal och innebär att betalningen av premierna görs av försäkringsföretaget.

Slutliga villkor

Dokument som innehåller de specifika villkoren för respektive Strukturerad Placeringsprodukt. De slutliga villkoren utgör tillsammans med grundprospekt de fullständiga villkoren för en Strukturerad Placeringsprodukt.

Slutkurser

De köp- och säljkurser som gäller när börshandeln slutar för dagen.

Soliditet

Det egna kapitalet i förhållande till företagets totala tillgångar, ett mått på företagets ekonomiska styrka.

Specialfonder

Fond med en viss speciell inriktning, eller med friare placeringsstrategi som exempelvis hedgefonder.

Split

Aktieuppdelning. En aktie delas upp på flera aktier.

Statslåneränta

Räntan som Riksgälden betalar på statens skulder. Kan vara vid viss tidpunkt eller som årsgenomsnitt. Utgörs av ett genomsnitt av olika löptider (staten lånar upp genom statsskuldväxlar och certifikat med kort löptid och statsobligationer med längre löptider).

Stockholmsbörsen

Den officiella handelsplatsen för börsnoterade svenska aktier kallas i dagligt tal för Stockholmsbörsen. Heter numera Nasdaq OMX.

Sverigefond

Fond med placeringar i svenska aktier.

Standardfond, se kommentaren under entréfond

Standardförordnande, se förmånstagarförordnande

Statlig inkomstskatt

Betalar privat personer på lön, pension och inkomst av näringsverksamhet. Statlig inkomstskatt har progressiva inslag, det vill säga vid lägre inkomster betalar man ingen statlig inkomstskatt alls men sedan ökar procentsatsen med ökad inkomst.

Statlig skatt på kapitalinkomster

På kapitalinkomster betalas en statlig skatt med 30%. Har man underskott av kapital betalar man ingen skatt utan får en skattereduktion med en visst del av underskottet.

Statlig ålderspensionsavgift

Den del av pensionsavgiften som betalas av staten.

Avgiften är 10,21 procent på pensionsgrundande socialförsäkringsersättningar utom sjuk- och aktivitetsersättning. För sjuk- och aktivitetsersättning och för övriga pensionsgrundande belopp är avgiften 18,5 procent.

Särskilt förmånstagarförordnande, se förmånstagarförordnande

T

Taxeringsår

Beskattningsåret följs av taxeringsåret, dvs det år då den intjänade inkomsten ska deklarerars.

Teknisk aktieanalys

Bedömning av en aktie genom att enbart studera kursutveckling och aktieomsättning.

Tillgångsundersökning

Den utredning som Kronofogden gör för att hitta tillgångar som kan utmätas.

Tillväxtmarknadsfond

En tillväxtmarknadsfond är en aktiefond som investerar i tillväxtmarknader som exempelvis Östeuropa, stora delar av Asien, Afrika och Latinamerika.

Tilläggsbelopp, se återbäring

Tilläggs pension

Du som är född 1938-1953 får en del av din pension som tilläggs pension. Den beräknas enligt reglerna i ATP-systemet. Är du född 1937 eller tidigare får du hela din pension som tilläggs pension. Se även allmän pension.

Tiotaggarlösning, se alternativ pensionslösning

Tjänstepension

Tjänstepensionen grundas antingen på ett kollektivavtal mellan arbetsgivarförbund och fackliga organisationer eller på ett individuellt avtal mellan dig och din arbetsgivare. De flesta har en tjänstepension via jobbet och det är arbetsgivaren som betalar för tjänstepensionen. Tjänstepension får du utöver den allmänna pensionen.

Tjänstetidsfaktor

(vid förmånsbestämd tjänstepension:) den andel av full pension som en anställd förväntas få beroende på beräknad tjänstetid.

Tjänstetidsfaktorn bestäms utifrån summan av redan tillgodoräknad pensionsgrundande tjänstetid och förväntad återstående tjänstetid fram till pensionsåldern.

Totalavkastning

(i försäkringsverksamhet:) avkastning och värdeförändring av det kapital som försäkringsföretaget förvaltar för försäkringstagarnas räkning.

Traditionell försäkring

I en traditionell försäkring bestämmer försäkringsbolaget hur dina premier placeras. Försäkringsbolaget placerar i räntebärande papper, aktier, fastigheter etc. och sköter förvaltningen. Du är ofta garanterad en viss lägsta värdetillväxt. Det finns också nyare förvaltningsformer som räknas som traditionell försäkring, men där den garanterade värdetillväxten kan vara låg eller noll.

Traditionell förvaltning

Förvaltningsform som innebär att försäkringsföretaget bestämmer hur pengarna ska placeras och som ger en garanterad värdetillväxt samt möjlighet till återbäring. Den ursprungliga, och än så länge den vanligaste, varianten av traditionell förvaltning innebär att försäkringsföretaget sköter förvaltningen enligt bestämda regler. Försäkringsföretaget placerar pengarna i en blandning av räntebärande papper, aktier, fastigheter m.m. För en traditionell försäkring beräknas såväl ett garanterat värde som ett försäkringskapital.

Det finns även nyare förvaltningsformer som juridiskt räknas som traditionell förvaltning men där den försäkrade själv kan bestämma placeringsinriktningen och där det garanterade värdet kan vara lågt eller noll.

Twistig fordran

Den som vill ha betalt (borgenären) och den som ska betala (gäldenären) är oeniga om någonting som har med skulden att göra. Oenigheten kan handla t.ex. om skuldens storlek.

U

Underhandsförsäljning

Försäljning på annat sätt än genom auktion, t.ex. genom mäklare.

Understödsförening

Försäkringsföretag som är en förening vilken tillhandahåller annan personförsäkring än arbetslöshetsförsäkring. Understödsföreningar liknar ekonomiska föreningar och regleras i särskild lagstiftning. De är antingen tjänstepensionskassor, sjukkassor, begravningskassor eller sjuk- och begravningskassor. En understödsförening ska vara sluten på så sätt att den är avsedd huvudsakligen för anställda i ett visst eller vissa företag, personer tillhörande en viss yrkesgrupp eller medlemmar i olika typer av sammanslutningar.

Uppskov

Den som ska ha betalt (borgenären) går med på att låta den som ska betala (gäldenären) få längre tid på sig att betala. Se anstånd.

Utdelning

Den del av företagets vinst som lämnas till aktieägarna.

Utlandsregistrerad fond

Fond som av skatteskal är registrerad i annat land.

Utmätning

Kronofogdens beslut om att någonting du äger ska användas till att betala din skuld. Det vanligaste beslutet är utmätning av lön, dvs. att pengar dras direkt från din inkomst.

Utmättningsbara tillgångar

Egendom som Kronofogden kan utmäta hos den som är skyldig pengar. Egendomen måste tillhöra den personen, ha ett ekonomiskt värde och kunna överlåtas till en annan ägare. Utmätningen ska ge ett ekonomiskt överskott efter avdrag för de kostnader som kan uppstå.

Utslag

Benämning på beslut om betalningsföreläggande eller handräckning.

Utsökningsavgift

Utsökningsavgift är en avgift som Kronofogden tar ut för att staten ska få ersättning för sina kostnader för Kronofogdens verksamhet.

V

Valcentral

(vid kollektivavtalad tjänstepension:) företag som administrerar de försäkrades val av försäkringsbolag. Valcentraler sköter exempelvis informationen till de försäkrade, registrerar valen och förmedlar premier till valda försäkringsföretag och kan i vissa fall även erbjuda efterlevandeskydd och administrera flytt av pensionskapital. För sin verksamhet tar valcentralen ut en avgift.

Villkorad återbäring, se kommentaren under återbäring

Vinstutdelande försäkringsbolag

Försäkringsföretag där eventuell vinst kan delas ut till aktieägarna. Om bolaget inte kan uppfylla sina åtaganden måste aktieägarna skjuta till medel.

Värdebesked

(vid premiebestämd pension:) årligt besked som redovisar hur försäkringskapitalet har utvecklats under året.

Värdepapper

Gemensam beteckning för aktier, obligationer, optioner etc.

Värdepappersmarknaden

Består av räntemarknad och aktiemarknad.

Värdesäkring

(vid förmånsbestämd tjänstepension:) omräkning, kopplad till pris- eller inkomstutvecklingen, av framtida pension eller pension som betalas ut. Många förmånsbestämda tjänstepensioner är värdesäkrade genom att pensionsbeloppen följer med när priser och löner i samhället förändras.

Verkställighet

När du har en dom eller ett utslag kan du lämna in en ansökan om verkställighet till Kronofogden om att få hjälp med att tvångsvis genomföra det som beslutats i domen/utslaget.

XYZ

Å

Årsredovisning

Rapport från ett bolag över det gångna räkenskapsåret. I årsredovisningen ingår bland annat resultaträkning, balansräkning och förvaltningsberättelse.

Ålderspension

Pension du får när du uppnått en viss ålder.

Återbetalningsskydd

Återbetalningsskydd är en typ av efterlevandeskydd som du kan välja om du vill att din familj ska kunna få del av det pensionskapital som finns kvar när du dör. Om du dör och det inte finns något återbetalningsskydd fördelas pengarna från din pensionsförsäkring ut som arvsvinst till andra som sparar i samma försäkring. Har du återbetalningsskydd får du inte del av arvsvinster från andra, vilket innebär att du får en lägre ålderspension.

Ålderspensionsavgift

Den del av pensionsavgiften som betalas av arbetsgivare via arbetsgivaravgiften och av egenföretagare via egenavgiften. Ålderspensionsavgiften är 10,21 procent av bruttoinkomsten.

Återbäring

(i försäkringssammanhang:) belopp som kan betalas ut som tillägg till det garanterade försäkringsbeloppet. I en traditionell försäkring beräknas premier och försäkringsbelopp efter vissa antaganden om dödlighet, driftskostnader och kapitalavkastning. Om utvecklingen av dessa faktorer blir mer gynnsam än vad som antagits uppstår ett överskott. Detta överskott kan delas ut i form av återbäring och betalas då ut tillsammans med försäkringsbeloppet. I förmånsbestämda försäkringar kan överskottet i stället användas för att sänka premien. Vinstutdelande försäkringsbolag brukar använda termen villkorad återbäring i stället för återbäring. Villkorad återbäring beror bland annat på tillgångarnas värdeförändring, vilken försäkringstagaren eller andra ersättningsberättigade står risken för.

När pensionen betalas ut kallas den utbetalda återbäringen för tilläggsbelopp.

Återbäringsränta

Räntesats som används för att fördela ett försäkringsföretags totalavkastning mellan försäkringstagarna. Vinstutdelande försäkringsbolag använder ibland termen avkastningsränta för ovanstående begrepp.

Återbäringsränta förekommer endast vid traditionell försäkring och bestäms av företaget självt utifrån historisk avkastning samt bedömning om framtida avkastning utjämnad över tiden.

Återköp

(av försäkring:) förtida avslut varvid försäkringsföretaget betalar ut ett engångsbelopp. Ett återköp av en pensionsförsäkring är normalt inte tillåtet enligt skattereglerna. Försäkringsföretaget kan i sina försäkringar ha villkor som hindrar återköp även om Skatteverket skulle tillåta återköp.

Återtagning

Säljaren kan i vissa fall få tillbaka en vara om köparen inte uppfyller sin del av köpeavtalet, t.ex. missköter sina avbetalningar. Säljaren kan då vända sig till Kronofogden och ansöka om återtagning. Reglerna om återtagning finns i konsumentkreditlagen (KkrL) och lagen om avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl. (LAN).

Återvinning

Har du fått ett felaktigt utslag från Kronofogden så kan du ansöka om återvinning och inhibition.

Ö

Ömsesidigt försäkringsbolag

Försäkringsföretag som ägs av sina försäkringstagare. Allt överskott som uppstår i ett ömsesidigt försäkringsbolag tillfaller försäkringstagarna samtidigt som dessa står risken vid underskott, vilket kan innebära att försäkringskapitalet sänks. Försäkringsföretag kan drivas enligt ömsesidiga principer trots att de är aktiebolag och ägs av andra än sina försäkringstagare. Dessa försäkringsföretag kan inte dela ut vinst till sina ägare, utan överskott och underskott behandlas på samma sätt som i ömsesidiga försäkringsbolag.

Överförd pensionsrätt, se pensionsrätt

Överklagande

Om du anser att ett beslut är felaktigt kan du överklaga det till domstol.